

Voda a její podoby

náměty a aktivity na celý rok s využitím tématu Voda

Z pramínku potok, z potoku řeka	Helena Kleinová	PRJ - 003.6
Co nám řekl potůček	Věra Lorencová	PRJ - 011.9
Cesta Pramínku kolem světa	Dagmar Fidlerová	PRJ - 018.6
Voda	Bc. Radka Medková	PRJ - 027.3
Voda - 2. část (jaro, léto)	Bc. Radka Medková	PRJ - 035.5
Voda, vodička	Lada Klazarová	TC - 033.7
Voda kolem nás	Jana Nováková	TC - 082.3

Metody byly vydány v rámci publikace a aktualizací KAFOMETu pro mateřské školy.

© INFRA, s.r.o. Stařeč 2012
Všechna práva vyhrazena

Z pramínku potok, z potoku řeka

Využití:

Projekt vede k rozšíření poznatků o přírodě, přírodních jevech a kladnému vztahu k životnímu prostředí. Rozvíjí vztah k hudbě, pohybu, vnímání všeho kolem nás. Vede ke spolupráci a respektování.

Směřujeme ke kompetencím - prohlubovat vztah k přírodě (PSY, ENV), rozvíjet tvořivost (SOC), respektovat (INT), porozumět, že všechno kolem nás se mění (ENV), spolupracovat (SOC)

Činnosti - práce s mapou, poslech, experimentování, zhotovení herbáře, prožitkové a tvořivé hry, tvořivé vyjadřování řeky

PODZIM

Pomůcky a potřeby:

Leporela, knihy - související s únorem, písek, kamínky, mušle, slaná voda, klacíky, glóbus, mapa, nahrávka B. Smetana : Vltava, metodická příručka: Neruda - cestujeme po Evropě, (Praha, Prostor, 1999).

Popis:

Úvod:

Jako každý školní rok jsem i tentokrát začala vzpomínkami na prázdniny. Jen krůček od vyprávění byl k výtvarnému vyjádření nejčastěji opakovaných zážitků dětí „Voda a koupání“.

Další rozhovory jsme vedli nad výkresy. Překvapilo nás, kolik možností ke koupání a hraní ve vodě každý měl. Hodně dětí se již umělo podělit o prožitky z mořských pláží. Následovalo prohlížení přírodnin od moře - písek, kamínky, slaná voda, mušle, naslouchání šumění moře přiložením mušle k uchu.

S využitím obrázkových leporel a knih jsme někomu připomněli, někoho však seznámili s přílivem a odlivem, živočichy a rostlinami v mořích. „Své“ moře jsme si vytvořili ve velké kulaté skleněné nádobě s opravdovou mořskou vodou, pískem, kamínky i ostatními přírodninami, které děti do školky přinesly. Na závěr jsme si na glóbusu ukázali, kolik plochy zeměkoule pokrývá voda a kolik pevnina.

První naslouchání:

V těchto dnech jsem dětem začínala po přečtení pohádky při odpoledním odpočinku pouštět symfonickou báseň B. Smetany Vltava. Děti hudbu vnímaly bez mého vysvětlování či ovlivňování.

Na první výlet za řekou jsme se vypravili trolejbusem. Řeka pod skálou na sídlišti Březinky měla klidný tok, ale viděli jsme i jez a prudký tok vod. Řeka měla na každém svém úseku svou barvu, ale také svou píseň. Tu jsme nejlépe vnímali otočení zády k řece se zavřenýma očima. Řeku v těchto místech dotvářela i krajina. Píseň řeky zněla ve skalách strašidelně, v lese tajemně.

Po první výpravě následovalo hledání řeky na mapě našeho města. A to ponejprv míst, podle kterých jsme se již uměli orientovat - naše školka, obchodní středisko, základní škola, nemocnice.... Pak následovalo hledání toku řeky Jihlavy na mapě a nakonec zapíchnutí praporku do místa na mapě, kde jsme řeku poprvé pozorovali. Poté následovalo sdělování pocitů dětí v souvislosti s uvědoměním si vztahu k rodnému městu a jeho řece. A také příběh. Vyprávění o muži, který stejně jako my, měl svou řeku.

A nejen že o ní, stejně jako my, uměl krásně vyprávět, on o ní dokázal složit i hudbu. A právě hudbou dokázal „své“ řece vyjádřit lásku a svůj vztah k ní. Ten pán byl náš významný hudební skladatel Bedřich Smetana.

Následovalo mé nabídnutí této hudby dětem a po poslechu otázka, zda tuto hudbu již někdy slyšely. Během poslechu však již mnohé děti reagovaly na známé tóny skladby.

V této době jsem neopomněla do projektu začlenit okrajově i to, kudy řeky protékají - jakou krajinou, kterými státy, kde jejich cesta končí (využití metodické příručky KARPETOVA, SLÁDKOVÁ. *Nenuda - cestujeme po Evropě*. Praha. Prostor. 1999).

Samostatný blok jsem věnovala Praze a Vltavě.

Poslední jarní aktivitou bylo vytvoření „jarní palety barev“.

Z tvrdého papíru a bílých samolepek (přilepených jejich nelepivou stranou ke čtvrtce vystřižené ve tvaru palety) jsem dětem vytvořila malířskou paletu. Děti byly poučené, s jakou opatrností musí pracovat, aby zbytečně neušpinily lepicí plochu samolepky. A potom již stačilo jemným přitisknutím nalepovat na paletu nepatrně velký útržek z okvětních lístků různobarevných květin, jehličky a kousky listů stromů, trávy, chmýří odkvetlých pampelišek..... dokud paleta nezářila jasnými jarními barvami.

LÉTO

Pomůcky a potřeby: Malé umyvadlo (rybníček), brčka, přírodniny, papírové loďky, loďky z kůry, polštářky, šátky, hudební nahrávka B. Smetana: Vltava, temperové barvy, houbičky (na barvy).

Ráj vodníčku:

Hry s vodou jsou jedny z nejoblíbenějších činností dětí a k létu neodmyslitelně patří. I já jsem jich využila k dalšímu pozorování vlastností vody.

K nim jsme potřebovali malá umyvadla z umělé hmoty, kterým jsme říkali „rybníčky“.

- Experimentovali jsme především na školní zahradě, pokud počasí nedovolilo, pak i ve třídě.
- Vnímali jsme teplotu, chuť a barvu vody.
- Nechávali jsme si „utéct“ vodu mezi prsty.
- Sledovali jsme, jak dlouho trvá, než se nám na prstě utvoří kapka, a jak dlouho trvá, než náš prst opustí a stane se součástí velké vodní plochy.
- Naslouchali jsme zvukům vody - zprvu jsme poslouchali a poté i zkoušeli, jak zní přelévání, plácnutí ruky o hladinu vody, vhození různých předmětů do vody, ždímám látky do vody, foukání do vody brčkem různou intenzitou dechu.
- Potom jsme se zavřenýma očima formou soutěže pokoušeli jednotlivé zvuky hádat.
- Při hrách s vodou jsme cvičili i správné dýchání - rozpohybovat loďku na vodě či vyfoukat spoustu mýdlových bublin nebylo pro menší děti vůbec jednoduché.

Škola v přírodě:

V polovině června jsme odjeli s celou třídou do školy v přírodě. Na týden se stala naším druhým domovem budova bývalé školky v obci Rohozná, která se rozprostírá v blízkosti chráněné krajinné oblasti Čeřínek.

Zde jsme měli další nepřeberné možnosti k dokončování našeho celoročního projektu. Chvilku po dešti jsme využili k velkému tvoření v loužích. Klacíkem jsme vyhledávali pramínky, pomáhali jim hledat cesty, nechávali je stékat v potůček, ten ve velkou řeku. Pokud bylo po velkém dešti, našli jsme pro řeku i moře.

Naopak při slunečném a teplém počasí byly nejkrásnější hry u potoka. Stavěli jsme hráze, mosty, pouštěli lodičky vyřezané kůry. S pomocí jednoho dědečka jsme postavili i opravdický vodní mlýn.

Pozorovali jsme a pojmenovávali všechny barvy a jejich odstíny, do kterých byly potok i rybník oblečeny v různou denní i večerní dobu, za různého počasí. Vnímali jsme odrazy ve vodě.

Sledovali jsme prostor - předěl mezi rybníkem a loukou, oblohou, lesem. Nejkrásnější bylo pozorování rybníka či potoku v noci. Vnímali jsme nejen změnu barvy vody, ale především jsme se snažili nebát tajemných stínů, světýlek či strašidelných zvuků. Noční řeka nám učarovala nejvíc.

A ti nejdůležitější z dětí se mohli alespoň na chvíli se zapálenou svíčkou či malou baterkou v ruce stát v podobě malé „světlušky“ součástí NOČNÍHO KRÁLOVSTVÍ VODY.

Co nám řekl potůček

Využití:

Výchova k ekologii, poznávání přírody, především okolí vodních toků.

Směřujeme ke kompetencím - být citlivý k přírodě, chápat nutnost ochrany přírody a životního prostředí, dozvídat se nové věci, znát některé vlastnosti vody, osvojit si elementární poznatky o světě přírody, ovládat různé výtvarné techniky, rozvíjet pohybové dovednosti, rozvíjet pracovní dovednosti, těšit se z hezkých zážitků, odmítat společensky nežádoucí chování

Činnosti - pozorování a poznávání přírody, experimentování, tvůrčí práce s materiálem, pohybové vyjadřování pocitů, překonávání přírodních překážek, pracovní činnosti v přírodě, seznámení s materiály, třídění materiálu dle vlastností, zpěv, rytmizace, poslech pohádek a příběhů, recitace

Pomůcky a potřeby: Viz příprava jednotlivé činnosti.

Popis:

Seznam kapitol:

1. Úvod
2. Výprava k potoku; jak děti vymyslely jméno potůčku
3. Vznik studánky, péče o studánku
 - a) Příprava vzniku studánky
 - b) Hra na studánkové víly
 - c) Studánka má svátek
4. Poznáváme rostliny kolem vody
5. Pozorování života kolem vody
 - a) Kdo žije pod břehem
 - b) Překvapení pod kamenem
 - c) Pozor na hady!
 - d) Ferdí rodina
6. Vodník Smítko - ochrana vodního toku
7. Kam nám uplaval míč, tok od pramene k ústí
 - a) Využití skutečné příhody k navození tématu
 - b) Tvoříme mapu cesty potoka k moři
 - c) Pepík a delfín
8. Zpíváme si u vody
9. Stavba mlýnku
10. Experimentování
 - a) Pokusy s vodou
 - b) Pokusy s přírodninami
 - c) Herbář

3. Vznik studánky, péče o studánku

Pomůcky a potřeby:

Pracovní nářadí pro děti - kbelíčky, lopatky, hrabičky. Závoje pro studánkové víly - ušité ze zbytků záclony. Nářadí pro dospělé - motyka, menší kbelík, zednická fanka nebo jiný nástroj k vybírání vody, síto, lopata. Kameny na obložení studánky, jemný štěrk nebo oblázky, hrubý písek, nejlépe říční nebo potoční. CD nebo kazetu s relaxační hudbou, různé šátky, stuhy, zbytky záclon, kruh ze záclony (padák pro MŠ), měkký, např. nafukovací míč.

Popis:

A) Příprava vzniku studánky

Nejprve je třeba vytipovat správné místo, kde může vzniknout nová studánka. Nejsou k tomu potřeba žádné zvláštní proutkařské schopnosti, stačí opakovaná pozorování. Lesní tok potoka má většinou mnoho nenápadných přítoků, obklopují ho různé mokřady a přirozená prameniště. O síle spodní vody svědčí mnoho příznaků mokřad, který nevysychá ani po delším období sucha, bahenní rostliny a mech v jinak suché louce, výrazně zelenější rostlinstvo a bohatší keře než v okolí, kalužina i v době sucha... Mnohdy je zřetelný pramen s odtokem vidět pouhým okem. Optimální místo je v dosahu častého pozorování, důležitý je i podklad pramene.

Aby naše práce měla smysl, musíme si dát pozor na několik faktorů:

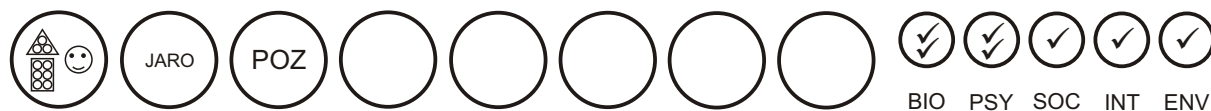
- * Pozor na půdní podklad! Často se stává, že prameniště je pokryto velkou vrstvou bahna. V takovém případě by bylo nutno všechny nánosy v místě budoucí studánky odkopat až na pevný základ včetně horní části odtoku. Mnohem vhodnější je zvolit jiné místo, optimální je písčité nebo hlinito písčité či kamenité podklad.
- * V okolí pramene nesmí být rozsáhlý, těžko přístupný mokřad, případně kaliště. Aby bylo místo pramene dostupné dětem, je třeba najít místo s pevným břehem kolem prameniště nebo pevný podklad uměle vytvořit (cestička z kamenů, haťový chodníček z větví...).
- * Pozor také na rozdíl mezi steklou povrchovou vodou z okolí vlivem např. sklonu terénu (tzv. dolík, kde se voda po dešti déle drží na povrchu) a skutečným pramenem podzemní vody. Silný pramen se projevuje probubláváním zespodu, i po úplném odstranění vody při čištění pramene se místo studánky rychle znovu naplňuje... Pramen raději nehléděte brzy po deštích nebo po jarním tání sněhu, abyste nebyli zklamáni. Vhodná doba pro tvorbu studánky trvalejšího rázu je pozdě na jaře nebo počátkem podzimu.
- * Před příchodem dětí jim musíme připravit podmínky k snadnému vstupu - vysekat kopřivy, šlahouny ostružin, odstranit nebezpečné trčící větve...

Přípravné práce kolem vzniku studánky jsou především pro dospělé nebo pro starší děti. S malými dětmi můžeme prameniště pozorovat, vyhledávat, pomohou nám s čištěním okolí, nošením písku a menších kamínků.

Na vyhlédnutém vhodném místě začneme výkopem o velikosti mírně větší než průměr plánované studánky. Opatrně a pečlivě odstraníme z tohoto místa bahnitou půdu včetně rostlin až na pevný podklad. Je to práce špinavá a vyžaduje značnou trpělivost. Přitom je třeba postupovat velice opatrně, aby se úpravami pramen nepoškodil a pramenitá voda se z daného místa neztratila.

Pak necháme pramen, aby přetekl okraj budoucí studánky v místě jemu přirozeném. Zde potom vyhlubujeme odtok, pokud již samovolně nevznikl dříve, opět až na podklad. Stěny studánky obložíme kameny odspoda nahoru. Mezi kameny vsypeme jemný štěrk, prosypeme hrubým pískem. Stejným způsobem vytvoříme korunu studánky, tj. její vnější okraj. Vodu necháme opět zčistit. Usazené zbytky kalu znovu opatrně odstraníme vybráním včetně vody. Studánku necháme opět napustit a přirozeně pročistit. Teprve nyní vysypeme dno studánky drenáží z jemného štěrku, případně oblázků, na závěr pískem. Obdobně postupujeme při tvorbě odtokové stružky. Zde nám již mohou děti vydatně pomáhat.

Pokud si nevíte rady s volbou správného místa nebo si na tuto práci netroufáte, a přesto chcete studánku vytvořit, určitě vám pomohou místní lesníci, vodohospodáři nebo členové ČSOP.

Cesta Pramínku kolem světa

- Záměr celku:** Projekt je vytvořen pro děti se zrakovým postižením, ale dá se velice dobře využít v běžných mateřských školách. Je zásobníkem činností a aktivit, které se vážou motivačně k Pramínku plynoucího světem. Děti Pramínek přijímají, personifikují, přirozenou cestou nabalují nové poznatky. V projektu jsou zastoupeny všechny činnosti – motorické, estetické i kognitivní.
- Činnosti:** Tvořivá dramatika, výroba masek, pohybové činnosti, hry se slovy, básněmi a písněmi, rytmizace, hry na tělo, cviky ruky, hry pro rozvoj poznání světa kolem nás, cvičení, hry pro rozvoj smyslového vnímání, pobyt venku, práce s mapou, poslech vážné hudby, prohlížení uměleckých fotografií, malování a kreslení, vynášení Morany.
- Výstupy:** Osvojit si elementární poznatky o světě, mít pozitivní cit k přírodě, vnímat a rozlišovat všemi smysly, rozvíjet fantazii, vyjadřovat se prostřednictvím estetických činností, ovládat jemnou a hrubou motoriku, aktivně naslouchat, používat nová slova, být schopen koncentrace a soustředění, hrát si s různými materiály, orientovat se v prostoru, komunikovat přirozeně a bez zábran, napodobit pohyb podle vzoru, naučit se vyjadřovat svoje pocity,

Pomůcky a potřeby: Jsou uvedeny u jednotlivých činností.

Popis:

Podmínky pro plnění projektu

Naše mateřská škola se nachází v blízkosti toku řeky Labe. Téměř za humny mateřské školy se nachází soutok řeky Labe a Chrudimky, opodál je velký jez, který má dvě plavební komory pro nákladní lodě a parníky plovoucí po řece Labi. V bezprostředně blízkém okolí mateřské školy je několik slepých ramen Labe, obrostlých rákosím, divoce rostoucími keři a převážně listnatými stromy. Kolem nich pozorujeme s dětmi hnízdění vodního ptactva, život na vodní hladině i okolní přírodu. Probouzející se jaro je pro pozorování změn v přírodě v souvislosti se změnou ročního období obzvláště příhodné.

Uvedení projektu

Idea námětu je přejata z příběhu Daisy Mrázkové „Co to je proti pomněnkám?“ – viz příloha č. 1. „Pramínek“ je tím, kdo naplňuje potřeby dětí a přirozenou cestou podporuje jejich růst. U dětí navodíme příjemnou atmosféru plnou očekávání. Velmi dlouhou cestu kolem světa musel udělat malý „Pramínek“. Byl čiperný a neposedný, zvědavý a nedočkavý. Stále spěchal dál a dál, aby nakonec zjistil, že se mu stýská po domově. Na cestě kolem světa poznal mnoho nového. Hodně se naučil. Ale domov je domov! Konec konců, dobře poslouchajte! Četba překrásného příběhu Daisy Mrázkové „Co to je proti pomněnkám?“

METODIKA HER A ČINNOSTÍ V PROJEKTU

Hra „Co viděl Pramínek na cestě kolem světa“

Místo provedení: Herna.

Pomůcky: Kamínek.

Popis hry a metodické pokyny:

Sedíme v kruhu a hrajeme hru – „Co viděl Pramínek...“ Podáváme si kamínek, samozřejmě ze studánky nad Pustou Kamenicí, odkud Pramínek vycestoval do světa. Říkáme vše, s čím vším se Pramínek mohl setkat. Mluví vždy ten, kdo drží kamínek.

První kolo říkáme jen slova a pohráváme si s nimi, rozkládáme slovo na slabiky, děláme slova delší, kratší, určujeme počáteční hlásku (pouze děti předškolní). Koho nic nenapadá nebo mluvit nechce, podává kamínek dál.

V druhém kole už děti vymýšlejí kratičké příběhy. Mohou vymýšlet i podle své fantazie, to milují. Máme dohodnuté pravidlo, nikdo se nikomu nevysmívá, protože na cestě do země Fantazie je možné vše. Důležité je, že děti mluví a vážou věty!

Veselé tvoření

Místo provedení: U stolků.

Pomůcky: Barevné krepové papíry, nůžky, lepidlo, stará trička, barvy apod.

Metodické pokyny:

Při hrách tvoříme postupně masky a kostýmy na karneval. Inspirací je nám samozřejmě příběh Daisy Mrázkové „Co to je proti pomněnkám“. Připomeneme, co všechno Pramínek na své cestě viděl, a tak děti mají z čeho vybírat. Hned první den vytváříme kostým pro Pramínek. Je nejdůležitější, protože nás bude provázet celým projektem, budeme ho využívat při pohybových hrách. Děti si samy rozhodují, čím budou. Do tvoření zapojujeme i rodiče. Pomáhají s tím, na co ruce učitelek nestačí. Ale hlavně tvoří děti! A tak vystřihujeme, trháme, lepíme, malujeme... zkrátka tvoříme s radostí. K Pramínku můžeme vytvořit Mráček, Pomněnku, Studánku, Medvěda, neměl by chybět Vodník, pouštní Želvička, stepní Lev, Sluníčko a samozřejmě ptáček Budníček.

Hledáme pramínek, našli jsme studánku

Místo provedení: Herna, třída MŠ.

Pomůcky: Tamburína.

Motivace a metodické pokyny:

„Chcete cestovat s Pramínkem po celém světě? Jestli chcete, najděte si místo na koberci a položte se. Budu vyprávět příběh a vy můžete dělat všechno, co se v příběhu odehrává. Na začátku našeho příběhu všichni tvrdě spíte. Jak tak tvrdě spíte, najednou zazvoní budík. Ale vy jste dnes ráno hodně ospalí, zaklapnete budík, obrátíte se na druhý bok a ležíte dál. Budík však zvoní znovu, protáhnete se a posadíte se na posteli. Najednou si vzpomenete, že dnes máte vyrazit s Pramínkem na dlouhou cestu kolem světa. Vyskočíte z postele, jdete k oknu a podíváte se, jaké je venku počasí. Na obloze jsou mráčky, a tak si do batohu přidáváte pláštěnku. Odcházíte do koupelny, umyjete si obličej, vyčistíte si zuby, a když jste to udělali, posadíte se ke stolu a snídáte. Po snídani máte možná ještě trochu času, protože čekáte na ostatní kamarády, než se umyjí a nasnídají. Proto jdete na koberec a čekáte, než přijdou ostatní kamarádi. Všichni jste se konečně sešli, jdete a otevřete vchodové dveře, vyjdete ven a pečlivě zamknete dveře, vždyť nebudete doma delší dobu. A už jste venku na ulici, jdete, ulice je dlouhá.“ *Přidáme zvuk tamburíny, děti pochodují v rytmu, na silný úder se zastaví.* „Jste u branky rozlehlé zahrady, branku přelézáte a běžíte přes celou zahradu.“ *Přidáme opět rychlý zvuk tamburíny.* „Zahradu jste celou přeběhli, opatrně prolezete živým plotem a jste na louce za městem. Na louce je plno struh, přes které se dá skákat. Přeskakujte stružky opatrně, abyste se nezamáčeli!“ *Opět přidáme zvuk tamburíny s rytmem běhu, krátké klimaxy při skocích přes struhy.* „Za poslední stružkou se zvedá kopec, je velmi strmý a ten vylezte nahoru. Ocitli jste se v krásném lese, podívejte se, jestli vidíte oblohu! Stromy jsou vysoké, jdete lesem a překračujete spadlý strom, překračujete druhý a najednou máte mokrou botu. Šlápli jste do vody! Shýbáte se a vidíte malou studánku. Nebyla vůbec vidět, protože přes ní leží spadané větvičky a na nich je spadané staré listí. Opatrně sbíráte listí, pozor, aby vám nenapadalo do studánky. Dejte listí stranou a ještě odstraňte ty větvičky přes studánku. Vidíte, jak je studánka krásná? Je jako malé zrcadlo, když se trošku, ale jenom trošku nakloníte, uvidíte v zrcadle studánky okolní stromy. Tak křišťálově čistou vodu má studánka. Jestli chcete, udělejte si z dlaní mističku a ochutnejte její vodu! Vidíte ve studánce ten krásný bílý kamínek? V tom kamínku je schovaná určitě nějaká pěkná pohádka. Sehněte se pro ten kamínek, ale pozor nespahněte do studánky. Tak, jestli máte již kamínek vytažený ze studánky, odhodte kamínek za sebe, sedněte si do tureckého sedu a počkejte na ostatní, až udělají to samé. Až budou všechny děti sedět v tureckém sedu, poznám, že je čas na pohádku.“

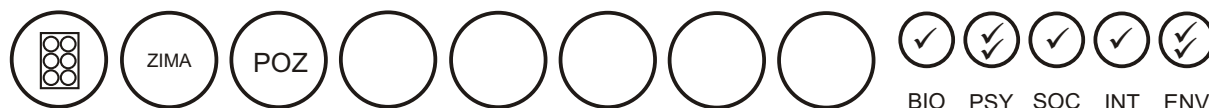
Poslech veršované pohádky

Místo provedení: Herna, třída MŠ.

Pomůcky: Text veršované pohádky.

Motivace a metodické pokyny:

Před chvilkou jsme společně hledali v lese Pramínek a našli jsme studánku. V té studánce byl kamínek, pamatujete se? Kamínek odhodíme za sebe a představte si, v tom kamínku je ukrytá

Voda

Záměr celku:

Voda je důležitá pro všechny život na Zemi. Bez vody by nebylo nic. Tvor, který by mohl vodě nějak ublížit, nebo ji dokonce ohrozit, je člověk. Proto musíme v lidech probouzet kladný vztah k přírodě, protože právě v přírodě vodu nacházíme. Na děti máme možnost působit již od útlého věku a podporovat jejich pozitivní vztah k přírodě živé – i neživé. Pozitivní vztah probouzíme a prohlubujeme formou poznávacích aktivit, pozorování v přírodě a různých pokusů.

Činnosti:

Výstupy:

činnosti a aktivity v přírodě a ve třídě

Mít povědomí o životním prostředí a jeho ochraně v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte.

Vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý, pozoruhodný a různorodý.

Všímat si změn a dění v nejbližším okolí.

Vnímat, že změny v přírodě jsou přirozené.

Pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, chránit přírodu v okolí atd.).

Poznávání a spoluutváření pravidel společenského soužití v rámci přirozeného sociokulturního prostředí.

Pomůcky a potřeby:

Uvedeny u každé aktivity.

Popis:

V některých mateřských školách se na probouzení kladného vztahu k přírodě zaměřují a vedou tak děti k ekologickému chování a myšlení – EKOLOGII (pod zkratkou EKO). Je důležité, aby si děti uvědomovaly svůj vztah k přírodě jakožto k životnímu prostředí. Životní prostředí je vše, co člověka obklopuje, tedy i lidé a věci. Je dobré vědět, že se životní prostředí rozděluje na tři základní druhy:

1. **Atmosféra** – vzdušný obal Země
2. **Hydrosféra** – vodní obal Země
3. **Pedosféra** – půdní obal Země

Tyto sféry dělají z naší planety jedinou planetu ve sluneční soustavě, na které vznikl život. Pokud se vlivem působení člověka jedna z těchto sfér natolik znečistí, že téměř nebo úplně zanikne, pak zanikne i život na Zemi. Měli bychom našim dětem životní prostředí přiblížit natolik, aby si ho vážily, chránily je a dělaly vše proto, aby z něj měly radost i budoucí generace.

Uvedený projekt napomáhá dětem blíže se seznámit s místem, kde žijí. Seznamuje je s pojmy – vodní tok, povodí. Napomáhá pochopit koloběh vody v přírodě. Přirozeně a nenásilně děti seznamuje s tím, co je to voda, jaké má skupenství, k čemu slouží, proč je pro vše živé nutná a potřebná.

Nabídka činností a aktivit v přírodě:

Zima – co pozorujeme v přírodě?

Zima skupenství vody mění díky účinku mrazu z kapalného na pevné. Voda proměněná na led je důkazem, že mrzne a zima stále trvá. Podle jednoho úsloví se traduje, že jaro nastane tehdy, kdy rozmrzne voda v celém rybníce.

- **Jak se v zimě mění řeka?** – v zimě můžeme s dětmi pozorovat řeku v nejbližším okolí. Tato řeka se při nízkých teplotách „mění“ v kluziště. Děti necháme přemýšlet nad otázkou: „V kterých místech řeka zamrzá dříve a proč?“ (Odpověď: Voda postupným zamrzáním zamrzá nejprve u břehu a vzniká tak břehový led. Vodní hladina, která je ve středu řeky a proudí větší rychlostí, zamrzá podstatně pomaleji – někdy dochází k tomu, že nezamrzne vůbec – tomuto jevu se říká propar.)